

Bir dünya vatandaşı olarak: Evet.

Müslüman-Türk olarak ise: Hayır.

O halde uzatmadan bir reçete sunalım. Çocuklarımıza Müslüman-Türk bestecisinin dehâsından fıskıran mûsikîyi dinlemelerini ve sevmelerini öğretmeliyiz (**). Bu mûsikî bizim mûkikimizdir. Türk san'at mûsikîsi ve Türk Halk mûsikîsi olarak başlıca iki dala ayrılır ki, bir noktada bu iki mûsikî birbirlerinin mütemmimi sayılabilirler. Dinî Mûsikî ise Türk San'at Mûsikîsinin bir koludur. Hepsine birden Millî Mûsikîmiz diyebiliriz. Bizim olan bu mûsikînin geliştirilmesini ve diğer milletlerin mûsikîleri karşısındaki durumunu, bırakalım bu işin ehli ve yetkilisi olanlar düşünsünler. Fakat biz kendi yavrularımıza kendi mûsikîmizi ısrarla dinletip sevdirmeye çalışalım. Zira bu iş büyük çapta kulak alışkanlığı meselesidir. Devamlı olarak tek tip ve bizim olmayan mûsikî dinletilerek yetiştirilmiş olan bazı münevverlerimizin millî mûsikîmizi hor görmeleri ve ondan zevk almamaları, bu teşhisimizin en bâriz misâlidir.

Günümüzde bir de —Türk mûsikîsi— adıyla piyasaya düşmüş bir mûsikî çeşidi var ayırımını —bu yazımızın sınırlarını fazla genişleteceğinden— şimdilik muhterem okuyucularımızın ferasetlerine bırakıyoruz.

Yukarıda mûsikînin bir kulak alışkanlığı meselesi olduğunu ifade etmiştik. Bu açıdan bakılınca, millî ve dinî terbiye ile birlikte mûsikî dinleyiciliğini, hatta icracılığını da öğrenmiş olan Ana-babaların meydana getirdikleri ailede ve aynı şekilde yetişmiş dostların teşkil ve tertip ettikleri meclislerde yetiyecek olan çocuğun mûsikî terbiyesinin mükemmel olacağı tabiidir. Ancak, cemiyetimiz bu seviyeden henüz çok uzaktır.

O halde Devlet Radyosunun —her ne kadar çoğu, istifadesi herkes için mümkün olmayan zamanlarda ise de— yayınladığı Türk San'at Mûsikîsi ve Türk Halk Mûsikîsi programlarını, bütün aile fertlerimizle birlikte —Bir nevi tiryakilik haline getirerek, belli bir dinleme abadı içerisinde— niçin takip etmeyelim? Hatta mâlî durumu müsait olan ailelerin birer ses kayıt cihazı (teyp) edinerek, bu programları banda almaları, zaman zaman dinlemeleri, dost ve misafirlere de dinletmeleri, Anadolumuzun güzel bir geleneği olan karşılıklı ziyaretleşmelerde, sohbet arasında bir yarım saatciğin de mûsikî dinleyemeye ayrılması, kolayca olan eserlerin, ve bunların hatırlattığı aynı makamdaki ilâhî veya tevşihlerin —varsa bir bilenin rehberliğinde usûl vurarak— öğrenmeye çalışılması ne kadar istifadeli olur. Dinimizin emir ve (başta gıybet olmak üzere) nehiyelerinin ışığı altında sürdürülecek olan sahbet toplantılarımızın başı Allah'ın selâmı, ortası dinî veya dine uygun dindaşı mûsikî, sonu da Allah'ın kelâmı olursa tadına doyulur mu?

NETİCE

Millî mûsikîmizi, millî ve dinî bünyemize uygun organizasyonlar içerisinde, mümkün olduğu kadar nota ve hiç değilse usul bilgisine dayandırmaya çalışarak dinlemeli, çocuklarımızı da bu hava içerisinde yetiştirmeliyiz.

Sorunuz söyleyelim

SUALLER VE CEVAPLAR

Ramazan
ARSLANBABA

İĞDE - Aksaray'dan Debağlar Cami-i İmam-Hatibi Sayın Mehmet ÖZTÜRK diyor ki:

«Size üç sorum olacak:

1 — Diş doldurma veya kaplama meselesinin hükmü nedir?»

Bu sorunuzun karşılığı daha önceki cevaplarımızda (Yıl 3, devre 2, sayı 30 da) çıkmıştı. Okuduğunuzu ümit ederim. Bu vaziyette bu konuda yeni bir söz söylemek durumunda olmadığımızı kabul buyurunuz.

«2 — Kışın bir camide cemaatla farz namaz kılınırken mihraba değil de sobanın yanına durulsa bunun hakkına ne dersiniz?»

Anladığıma göre, imam ve cemaatin mihraba kadar gitmeyip soba yakınında namaz edâ etmeleri üşümek için oluyor. Mihraba gidildiğinde insanı huşu ve hudu' ile gönlüne dönmekten alıkoyacak ölçüde soğuk varsa, ya da cemaatin üşüyüp hasta olması hiç değilse soğuk ve üşüme yüzünden cemaatin azalması korkusu varsa ve sobaya yakın yerde kılmak bu mahzurlara karşı iyi bir tedbir oluyorsa, çok iyi ve güzel olur derim. Ama bu mahzurların söz konusu olmadığı yerde ve zamanda rahata düşkünlük yüzünden mihrabdan uzak bir yerde namaz ve cemaat, her halde bir lâkaydî ve namazın hürmet ve azametinin idrak olunamamasından doğan yanlış ve lüzumsuz bir davranıştır derim. Câmi âdabı yönünden de hoş olmayacağı aşikâr değil mi?

«3 — Bizim memlekette Süleymancı diye bazı kimseler var. Bunların bizden bir çok ahvâlde ayrı olmaları yanında düâda da ellerini birleştiriyorlar. Bunlar kimlerdir ve yaptıkları doğrumudur?»

İşte bu sorunuz pek önemli bir sosyal ve bünyevi yaramıza işaret ediyor. Öyle bir yara ki, ya devasını bulup kurtulacak, ya da içtimai bünyemizi zaafa, ızdıraba, ye'se, feyzsizlik ve nusretsizliğe uzun bir zaman daha mahkum ve ma'ruz görmeye katlanacağız. Bu yara tefrika, ayrılık, hizipçilik, zümrecilik, fırkacılık ve cemaat ruh ve seciyesinden uzaklık, tek kelimeyle; TEVHİD sizlik yarasıdır.

Kısaca söyleyelim: Dinimizin özü ve temel olan tevhid, bütün şu'be, ruh ve esrarı ile hangi fert ve cemiyette tecelli ve tahakkuk etmemişse, o fert ve o cemiyet tevhid'in zıddı olan ayrılığın bütün şeytânî eserlerini ve nâmeşru emârelerini hak sanıp hak diye savunmağa hazır, maruzdur, mahkumdur. Çünkü hak sandığı fırkacılık bâtılın panzehiri olan tevhidî bilmemiş, tatmamıştır.

Tevhid güneşinin battığı bir insan bünyesi ülkesine tefrika zulmetinin çökmesi ve bu karanlığa alışanların bu hâli aydınlık sanarak, nur sayarak savunmalarından daha tabii ne olabilir? Bilmek ve bildirmek gerektir ki, bugün yurdumuz müslümanlarının büyük bir bölümü böyle bir içtimai, ahlâkî ve ma'nevî belâyaya kelimenin tam anlamı ile müptelâdırlar. Allahımızdan niyazımız odur ki; bu belâdan kurtulmamıza maya olacak niyet güzelliği, amel temizliği ve kalp uyanıklığına hepimizi ulaştırın. Âmin.

Süleymancılar diye, Merhum Süleyman Hilmi Tunahan Efendinin anlayışı içinde olan veya kalan ve o zâtın prensiplerini benimseyenlere deniyor. Ancak, nasıl bugünkü Ca'ferîlik İmam-ı Ca'ferî Sâdık'a tam zıt ise, Alevilik Hz. Ali (r.a.)ye çok noktada aykırı duruma getirilmişse, Mevlevîlik ve Bektaşılıkta da aynı inhiraf görülmüşse, bu yolda da meşrebin başının ahlâk, amel, inanç ve mizacına zıt bir takım haller olmuştur ve olmaktadır. Bu ididamızı iyi niyetlilere faydalı olacağını umduğumuz bazı misallerle göstereyim:

1 — Hoca, politik akımların dışında olmak kaygısı taşırdı.

2 — Hoca, öğrenci okutmaya ehil olanlara ancak öğrenci teslim etmek ister, sayıca çokluk ve şamata değil, keyfiyet isteği gösterirdi.

3 — Hoca (hemen bütün tarikatlarda beliren, görülen kendini öğme ve başkasından üstün görme hali istisna edilirse) yurdumuzdaki islâm cemaatları aleyhinde kıyasıya bulunmaz, fertleri ve cami'aları gıybetle, büh-tanla, buğzla yaralamazdı.

Merhum hocayla onun meşrebine verâset iddiasında bulunanların birbirine aykırılıklarının acib bir delili ve ibretâmiz bir tezâhürü de şudur ki, Hoca sağken senelerce talebelerine «Süeymancı» denmemiş bu lakapla ancak onun (Hocanın) vefatından sonra olmuştur. Allah (c.c.) rahmet eylesin.

Bu konuda söylenecek söz çok ise de, akl-ı selim ve ahlâk-ı hamidenin hâkim olacağı günün yakın olması ve söyleneceklerin söylenmesine mahal kalmaması en kalbi ve samimî niyazımızdır. Şimdilik bu kadar.

Düâda ellerin bitişik açılması mes'elesine gelince: Bu, fer'i bir mes'eledir. El açmak düânın şart veya rüknü değil, sünneti, ba'zan edebidir. Bazı ahvalde hattâ el açmadan edilen düâlar da tamdırlar. Yatsı namazı sonunda sûre-i Bakaranın son iki âyeti okununca ikinci âyetde yedi düâ cümlesi olduğu halde el açmayarak sonunda âmin deyişimiz de düâdır ve tamdır. Binâenaleyh' bunu mes'ele edinmemelidir. Ne varki, Anadolu müslümanı asırlardır ellerinin aralarını açık tutup kaldırarak Rabbisine yakarmıştır. Bugün bu şeklin değiştirilmesi hususundaki (Bid'at öldürüp bir sünnet diriltiyormuşçasına) ısrâr ve teannüdkârâne titizliği üzüntü ile müşâşade etmekteyiz.

İnsanlık âlemi özellikle yurdumuz insanı Din görevlisi, Din bilgini, Din da'vetçisi ve mürsidi makamında olanlardan çok daha başka ve önemli hizmetler beklemektedir. Ahlâkî, ameli, i'tikâdî, içtimâî, iktisâdî nice meselemiz deva beklerken, dertli Anadolu insanına ve onun nice kutlu umudlar, isteklerle hoca önüne gelmiş, saf, soylu ve ma'sum yavrusuna düâda ellerini şu veya bu şekilde açacağını ilk öğretilenlerden olması düşündürücü ve hattâ üzücüdür.

Mademki bu fer'i mes'ele dikkatlerimizi nice aslı yara ve eksigimizden kaçırarak üzerine getirmiştir, sorunuza cevap olarak nâci-zâne kanaatımı arzedeceğim.

Efendim, kanâatımca Anadolu'nun müs-

lûman türkü asırlardır ellerini açık bulundurarak düâ etmekle yalnız bir şey yapmamıştır. Bu konuda şahısların resmi ve Melik Faysal'ın fotoğrafı değil şer'i ve kadim istidlâl yolu geçrli olup onu terketmek için bir sebep de yoktur. Buna göre:

1— Sahihî Buhârî metninde bu konuda iki ayrı bâb vardır. a) düâda elleri mutlak olarak kaldırmayı (bitiştirme zikredilmeden, çünkü yok) anlatan bâb (1). b) Muavvizât sûrelerinin fadâlini beyan eden hadîsler bâbı ki, bu bâbda Efendimizin gece yatarken fâtiha, ihlâs ve muavvizeteyn sûrelerini üçer defa okuyup ellerine üfledikleri (bunun için de) ellerini bitiştirdikleri (burada bitiştirme var çünkü, zikrediliyor) bildiriliyor (2).

2— Bu hadîslerden birincisini, yâni düâda elleri kaldırma ile ilgili olanını, yine bitiştirmeden bahsetmeksizin büyük hadîsci imam-ı Nevevî El-Ezkâr adlı eserinde «Düâda elleri kaldırma Bâbı» adını taşıyan bölümde zikreliyor (3). Halbuki, Buhârîde sûrelerin fedâili bölümünde olan hadîsi şerifi imam-ı Nevevî burada «Uyku için yatağa girdiğinde yaptıkları düâlar» bölümünde zikrediyorlar (4).

Demekki, düâlarda ellerin arası açık olacak, yalnız gece yatarken mesnûn ezkârı ellerimizi bitişik okuyup üfleyecek ve bed-nimizi meshedeceğiz.

Hâdis-i Şeriflerden, Hanefî fukahası da bu sonuca varmaktadır. Bir örnek olarak Osmanlıların fâdil ulemâsından merhum Muhammed Es'ad Efendiin Dürrü Yektâ Şerhindeki şu ibâreyi sunalım: «Bundan sonra ellerini göksü mukabiline dek kaldırıp ve aralarını açacak olarak kible-i düâdan cihet-i semaya doğru açıp...» (5)

Rabbimizden, bizleri hepimizi İslâm Üm-

metinin birlik, ruh, maya ve şuurunu zedelemekten korunmasını ve bu vâdideki taksiratımızı afv buyurmasını niyaz ederiz.

Selâm ve sevgiler.

* *Ceyhan'ın Sarımsaz köyünden sayın İbrahim SÜRÜCÜ soruyor:*

«Vitr namazının kazası var mıdır?»

Evet vardır. Çünkü vitr namazı, i'tikâden vâcip ise de amelen farzdır ki, farzlar gibi o dahi kazâ olunmak lâzım gelir. Selâmlar.

- (1) Metn-i Sahihî Buhârî, c. 4, s. 65, 1312 Mısır
- (2) Aynı eser, c. 3, s. 143
- (3) El-Ezkârul Müntehap Min Kelâmi Seyyidil Ebrâr, s. 399, 1384/1964, Mısır.
- (4) Aynı eser, s. 93
- (5) Dürrü Yektâ Şerhi, s. 93, Derseâdet 1316.

İLK BASKISI KISA SÜREDE BİTMEK ÜZERE OLAN KİTAP :

İlim ve Din Gözüyle

SİGARA ve

«Tuhfetül İhvân fi Hakkid Dühan» tercemesi Tavşanlı Müftüsü Ramazan Arslanbaba'nın bu kitabı 5 liradır. 15 adetten çok isteyenlere % 25 iskonto yapılır.

İstemâ adresi: P.K. 22. TAVŞANLI